

Este de două ori în septembra: Joi-a și
Domineo'a; era cindu va preinde im-
portanță materialor, va fi de trei sau
de patru ori în septembra.

Pretiul de prenumeratiune,
pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
dumetate de anu	4 fl. v. a.
patraru	2 fl. v. a.
pentru România și străinatate:	
anu intregu	12 fl. v. a.
dumetate de anu	6 fl. v. a.

Budapest, in 19 iuniu n. 1875.

Déca in patria nostra, ce se dice *Tiéra ungurésca*, ar stepani dreptatea si adeverul si egalitatea in legi si in administratiune, apoi — Romanii, dupa nrul si sarcinile ce pôrta pentru statu, ar trebuí se aiba celu pucinu vr'o 84 de deputati la Diet'a comuna din Budapest, si anume — in Transilvania diptre 75. celu pucinu 40, si vr'o 44 in pările ungarice si banatice; mai specialmente — ar trebuí se aiba in Banatu — dintre 40 de cercuri — celu pucinu 20; ér in pările de pește Muras, ale Aradului, Zarandului, Cenadului, Bihorului, Selagiului, Cetatei-de-petra, Marmarosului, Satumanului si Ugocei — celu pucinu 24.

Dar — că dreptate, adeveru si egalitate nu este in legi, ni-ar fi remasu — dupa lege — cam pre diumatate, 42 cercuri, si adeca — vr'o 6 — 7 in Transilvania, (in locu de 40!!) vr'o 14—15 in Banatu, si cam 20 in pările ungurene; — ni-ar fi remasu — diseram; ei — dar prin infriicosat'a nedreptate ce ni se fece la compunerea listelor electoral, mai vertosu in pările Temesiane, acestu micu nru inca se mai reduce, incătu — buna-ora asta data am avé cercuri cu majoritate romana; in Banatu — 10 in locu de 20, — ér in pările ungurene cam 18, (in locu de 24;) de Transilvania cea hotiesce nedreptatita, nici mai amintindu.

Va se dica, astadi, pe langa legea electorale, la conserierea slegatorilor nostri — reu aplicata, Romanii din Banatu si Ungaria, déca pressiunea si coruptiunea oficiale ar lipsi, si resp. déca am avé, precum n'avemu, una inteli-gintia nationale poterica, firma, intelepta si resoluta, ar poté scote pon' la 28 de deputati nationali — prin propriile lor fôrtie si — ar mai poté scote vr'o 5—6 din cercurile mestecate, prin pac-tari cu elementulu slavu, mai vertosu cu Serbi. Astfelui in butulu legii rele si essecutarii ei infame, déca noi am fi ómeni cum ar trebuí se fimu, totu ne-am poș infacisia in Diet'a patriei cu vr'o 34 de representanti nationali; ceeace intre imprejurările nôstre — ar cumpeni fôrte multu!

Câtu de mare insa este de o parte slabitiunea inteligintei nôstre, pe de alt'a pressiunea si amagirea magiara oficiale, — se va pricepe déca vom spune, că pana in diu'a de astadi, dôue, celu multu trei septemane nainte de alegeri, in Banatu, in cele 10 si resp. 14 cercuri, dupa nrul si calitatea alegetorilor — posibili pentru noi, abia aveam — dôra duoi candati nationali; ér in pările ungurene — totusi ceva mai bine, adeca pon' la 10!

Adeveratu că — misieliele contrariilor nostri nationali, nu de ieri de alalta ieri, ci — de mai multu d'o suta de ani, asupra Banatului s'au concentrat mai vertosu; adeveratu si aceea, că in lupt'a politica nationale pana mai ieri banatienii nu s'au lasatu a fi intrecuti de nimenea; ei bine: *cum vine aceea, de asta data tocmai la ei nu se misca, nu se face nemic'a, seu deca se face, se face mai totu in contra programei si partitei nationali?*

Enigm'a merita a fi deslegata, si noi — ne vedem tocmai in pusețiunea de a i incercă deslegarea — dupa legile logicei si psihologiei.

Déca este adeveratu, cee-ce nu se poté nega, că Banatienii — de la deschiderea erei constitutionali-parlamen-tarie, au luptat pre acestu terenu in frunta falancei nationali, atunci si nu poté incapé indoiala, că — ei cei d'antei tre-

bue se fie ajunsu la reconosciint'a ne-utilităii acestei lupte si asiá-dara la resolu-tiunea de a o curmá.

Aduca-si on publicu alu nostru bine a minte, că noi la incepulumu acestui anu am arestatu si enunciatur, cumca — acésta lupta, cu acestasi programu, in ace-si directiune — nu se mai pote continua, ci — are se urme — seu capitula-re, seu luarea unei altei directiuni.

Noi cindu am sustinutu acésta, n'am supt'o din degetu, ci — am dedus'o din aparatiunile vietiei publice, mai vertosu in Banatu.

Am arestatu că — scopulu, directiunea nostra de 15 ani a fostu: compla-narea, — impacarea presintelui nostru cu magiarimea pentru salvarea viitoriu-lui ambelor parti; dar că — firea, portarea, ingagiamamentele domnilor magiari — nu admitu, ba facu de adreptulu nepossible acésta.

A intrevenit schimbarea ministe-riului si — fusiunea partitelor magiare celor mari, cu devis'a — d'a schimbă sistem'a si d'a introduce sinceritatea si omenia in legi si mai vertosu in aplica-rea legilor. N'am credutu in seriosita-tea devisei, ba conosendu bine pre ómeni si patim'a loru cea órba, n'am credutu nici possibile acea devisa: totusi ratiunea politica pretindea, ca s'o admitemu si pu-nemu la proba. Am facut'o, si astadi — nu mai este la noi omu cu minte, onestu si seriosu, carele se creda si se cutedie a afirmá si a se basa pre afirmatiunea sa, cumca — patriotismulu, intelligent'a, bunavoint'i si omeni'a acestui guvernui — facia de noi si de justele nôstre pre-tensiuni si gravamine nationali — măcar cătu e negrul sub unghia ar fi mai mare decâtua a guvernialor deákiste de pana aci; ba fio-cine vede si sente, că — ciar-lanismulu si cu elu mana in mana — brutalitatea facia de noi, sub acestu nou guvernui au ajunsu la culme, la unu punctu, la care trebuiá se ajunga, pentru ca se incépa rostogolirea in diosu, careva si urmá.

Acestea prevediendu, acestea es-perimentandu si constatandu, si acestea mai vertosu in Banatu fiindu urmarite cu cea mai deplina atentiu: cine se va mirá, că — cei mai notabili intre inteli-gintia nationale banatiana, pentru personele loru dejá antecipa passivitatea; că — prin retragerea, prin dispararea loru de pe scena, mediocritatile si slabitiunile, pana aci portate de ei, incepdu a retaci cari in cătro, colia unii voindu a fi si ei — pré intelepti, altii pré isteti séa specu-lanti; astfelui a impliní — dupa a loru capu si valóre golulu ce se semte; precandu ei in fapta — toti impeuna se aréta nisce ómeni slabii, cari — manepoimane au se-si musce limb'a — caci au vorbitu, si se-si isbésca peptulu, caci au lucratu asiá.

Aparitiunea — negresitul si-are es-plicatiunea sa naturale; dar ea si-va avé ne-aperatu si isband'a seu pedéps'a sa na-turale. Tieneti minte!

Noi pana acum — n'am numitul perso-ne, decâtua numai in căteva casuri pré speciali si tocmai unde am vedintu reu retacindu chiar persone nôa pré-amate: dar — tôte bine ni sunt notate, cu tôte bravurele loru in netrebnița, si — atunci avemu se le publicamu, candu reulu provocatu seu chiar produsu de ei, va se fie mai evidinte si mai amaru sen-titul — si de ei si de totalitatea natiunei, si cindu deci ei, acei ómeni nescotiti, au se-si afurisesc fînti'a si essintint'a!

In perfidia — nu este omenia; si nici in tradare — binecuvantare; “asia ni serie si totu serie unu bunu parinte din poporu, si asiá si este.

Bagati bine séma: Acésta politica miserabile s'a urmatu si resp. inauguru — mai antaiu in Nasseudu, dar — numai cu dôue voturi, seu propriamente numai cu unul; la alu duoilea pasu dejá au fost dieci; apoi au urmatu Fagarasiulu cu sute si mi; apoi Chiorulu — totu asia, apoi — altele si altele; — si acum intrebati: *Ore au profitat ceva — careva? Ore au remas ferite de reu si de necas — mai multu ca Zarandulu, carele — inca n'a capitulat?*

Da; au profitat atât'a, că au slabitu, stricatu, descuragiatur peste totu; ne-au incarcat de daune si de rusine! Bucuri'a renegatilor si a tradatorilor!

Si in fine intrebati-ve mintea si es-perinti'a de tôte dilele: *Ore — si celu mai puganu dusmanu — mai mare respectu are, mai multu contu tiene — de celu capitulatu seu cumperatu ca unu dobitocu misielu, seu de celu — subjugatu prin crunte opintiri, ca unu barbatu cu consciint:a de demnitatea sa, ca unu erou superb!*

Dar — pan' la definitiva subjugare — vai departe mai este! Vai — departe suntu domnii megiari de ajungerea sco-pului! Ér ticalosfa si perfidi'a — pre cătu ni strica nôa, pre atâtua de pucinu ajuta confrariului; ci da, incurca si impedeca si demoralisëda in ambele parti, si — agresce, si amaresce crisele, ma chiar le provoca! — De aceea noi éra si éra ne adresam intelligentie nôstre din poporu si o rogàmu si conjuràmu, se-si faca detorinti'a ce o are, ca susțetulu, ca mintea si anim'a si omenia si demnitatea poporului! —

Essemplulu Cretei!

Par' că tocmai se potrivesce, dupa articululu de fondu din frunte, se spunem u ac-lectorilor nostri — ceva despre insula Creta din Archipelagu.

Abia s'a mai pomenitu cindu-va o lupta mai crunta si inversiunata, ca a grecilor — 160,000 de suflete, cu Turci, — nu numai cei vr'o 40,000 de pre insula, ci cu intréga Imperati'a iorù, la 1868.

Firesce că Grecia a vecina, pe sub mana a datu ajutoriu, cătu numai s'a potutu connac-tionalilor sei; dar Cretanii si foră de acelu ajutoriu au desvoltat unu eroismu ce a pus pe Turcia cea mare la uimire!

In fine colosulu turcescu — a cotropit manut'a de ómeni, de eroi admirabili.

Ei, si ce ati crede: ii-a curatit de pre faci'a pamentului? seu ii-a batutu in jugu si catusie si mai grele?

Nu; ci — li-a datu drepturi; unu felu de parlamentu, prin carele se-si pota descoperi dorintele si asiá dara insisi usiurá sôrtea!

Mai multu. Pentru ca Grecii unde locuiesc mestecati cu Turci, se nu se pote plange, cumca la alegerile pentru Diet'a loru, Turci face pressiune si li impuna candidati de ai loru, prin lege a arondatul cercurilor dupa nationalitati, compunendu-le astfelui, incătu nici Turci la Greci, nici Grecii la Turci se n'aibă ce caută.

Audit'ati?! Si ore dreptulu, respectulu, ce da paganuliu de Turci — eroiloru candidati — den-evoia, — déca noi am fi ómeni, domnii magiari nu ni l'ar acordá — foră siroie de sange?!

Prenumerati se facu la toti dd. core-spondinti ai nostri, si de a dreptul la Redactiune Stationgasse Nr. 1, unde sunt a se adresá si corespondintele, ce pri-vesc Redactiunea, administratiunea seu speditur'a; căt vor fi nefrancate, nuse vor primi, éra cele anonime nu se vor publica

Pentru anuncie si alte comunicatiuni de interesu privat — se respunde căt 7 cr. pe linia; repetirile se facu cu pretiu sca-diutu. Pretiul timbrului căt 30 cr. pen-tru una data se anticipa.

Budapest, in 5/17 iuniu 1875.

Strigările si dovedile despre abusul de oficiu si potere in cau'a alegerilor, in contra libertati poporului, din dia in dia se in-multiescu.

Éta cum „Kelet Népe,” de locu in pri-mul seu tru de alalta-ieri — inféra si con-damna acésta fora-de-lega, intr'unu casu spe-ciale, numindu nume si ocasiune.

E vor'b'a de ceroul Pecica in comit. Aradului, unde despre vice-comitele Tabajdi se spune curat, cumca a mersu din satu in satu, agitandu si ingagiandu sub amenintari, pentru candidatul guvernale dlu Csemehy.

Publica apoi o epistola a d-lui Tavazzi Antal, carele fiindu pusu contra-candidatu in cerculu Pecica, re nuncia la acea candidatura din cau'a, pentru că patriotismulu seu nu-permite, prin candidatura sa a d' motivu organelor oficiali, ca se calce si batjocurăcea legea si dreptulu!

Se poté intipui — in facia publicului o acusare mai grea, o demasca re mai urita a ciarlataniei de la potere, ce se dice liberalismu?!

Déca guvernul acésta acusare grea, pre care nu mai multu „Albina,” ci o foia magiara, solida i-o arunca in faias, o va suferi in nepasare, dôca elu nu va trage in data la respondere pre v. comitele Tabajdi, atunci elu se face partasi de fara-de-legile lui Tabajdi, si — ciarlatan'a vorbelor sale celor mari despre santien'a legilor — inca o data va fi dovedita naintea lumoi.

Si — astfelui, éca că am ajunsu prin iniinuit'a omenia si inteleptiune magiara acolo, in cătu ómeniloru moralei si legii — nu li remane, cum aréta dlu Tavazzi, de cătu — a se d' din cale naintea hotelor si obra-nicelor oficiali! numai asiá mai potendu-se evitá, conflictul onorei cu desonore, a dreptului si patriotismului cu despotismulu si ciar-latanismulu!

Éta-ac poterea formatória de statu a elementului magiara!!

Rigurosol si realulu d. min. Col. Tisza — dovedeșca prin fapta, că — nu sufere abu-sulu, nemoral'a, fora-de-lega oficiale si — ne va deoblegá!

Budapest in 19 iuniu 1875.

Vaierările pentru amesteculu si influen-tia obrasnica, brutale, a organelor administra-tiunii publice in cau'e si agitatunile electro-rali — ajunsera pan' d'a dreptulu la min. Tisza. O deputatiune din Buda mersu de i descoperi, cum copii oficierilor prin amenintari au pusu in miscare pre dregatorii subordi-nati, si cum acesti'a apoi cortesiescu pre facia pentru candidatul Regimului, amenintiandu libertatea de alegere a cetatiilorloru.

Dlu min. Tisza la aceste plansori se fie datu unu responsu demnul de rabulistic'a si ciarlatan'a politicei sale. Elu se fie disu, că — n'ajungu nemic'a astfelui de plansori si denunciari, ci — se aduca probe poternice reale in contra capilor oficierilor!

Ati auditu minunea lui Ddieu — Tisza?!

Dregatorii cei nici, catielandrii amenin-tati si sumiati, ei se faca marturia in con-tra capilor loru!

Dar — de ce dlu Tisza, celu — asiá de legale si dreptu — prin vorbe mari, de ce densulu nu ordină pe data in incusitiune asupra oficialilor celor subordonati, ca se constate tienut'a lor nelegale; apoi se ii ia la trei parale cu intrebarea, că — pe ce temeu, din alu cuiu indemnă cutesa a face asiá?

Nu! Ci inca dlu min. Tisza, chiar in facia deputatiunei se respică cumca — Dieu si elu este pentru alegerea candidatului guver-niale Dr. Pauler! — Ore acésta nu este de adreptulu incuragiare a oficialor pentru cor-tesire, in locu d'a fi ei infrenati? —

ALBINA.

Cu totulu altfelui ni se presenta in acesta privintia dlu min. Perczel de la justitia.

Se vede că — s'au facutu plansore si la densulu in contra personalului judecatoroscu ; destulu că densulu dede pe locu ordenatiune cătra toti judii regii si cătra dregatorii judecatoresci, prin careal spune, că — au tota libertatea personala ca alegatori, de a vota si de a se pronunciă dupa convictiunea loru la alegeri, insa că — „nu se potrivesce cu pusestiunea loru judecatorescă ca ei să cortesișca, fie pentru convictiunea, fie pentru candidatul loru, nici să tienă discursuri publice său in adunari. Dar — că cea mai grea respondere ar cadé asupra acelor judecatori, său procurori regii, său oficianti judecatoresci, cari s'ar folosi de oficiul loru spre aceea, ca să amintiu pre contrari cu vr'unu nefavoru!“ —

Bravo dle ministre! Nu ne-am inselatu, candu din capulu locului, in publicu te-am declaratu de omu alu consciintie de dreptu ; adeveresce la dat'a ocasiune si prin fapta, cea-ce diei — asiā de adeveratu in scrisu, si — lumea cea buna si onorabile te va salută si stimă — nu numai din budie, ci din anima sincera! —

Din cercurile noastre electorale.

Din cerculu Caransebesiului — tomai precandu nrulu precedinte alu foiei noastre eră sub presa, primiramu din Orsiceva-vechia in comitatulu Severinului o depesia telegrafica, cu datulu 4/16 iuniu, carea ni anunța, că dlu generalu Traianu Doda, ca fost depatatu alu acelui cercu infaciandu-se naintea alegatorilor sei din acele părți, si-a facutu Darea-de-séma, si a fost ascultatul si salutatul cu intusiasm si rogatu in unanimitate ca să primăcea érasi candidatur'a, pre carea si a primit'o, caletorindu de acolo mai departe, petrecutu de manifestatiunile cele mai caldurose de incredere si amōre ale intregei poporatiuni. —

Intr'aceea ni sosi si reportu pre largu din partea stimabilului nostru d. corespondinte de acolo, de unde price pemu, că dlu generalu Doda s'a mai infaciandu intre alegatorii sei si in Mehadia, Bozoviciu, Domasnia etc. pretotindenā intempinatu de bucuria si insufletirea poporului, intre care s'a nascutu, a crescutu si pentru carele a traitu.

Ilustrulu nostru generalu, precum ni so se scrie, n'a ascunsu poporului grecuităile essinti; nu i-a promis munti de auru; dar i-a disu curatu si respicatu : „Me conósceti, — sum alu vostru, — am lucratu si voiu lucru pentru binele vostru; — caus'a vóstra, cererile vóstre, sunt dupa dreptu si dreptate; răbdare si tienere cu credintia la patria si Tronu, si — curențu-tardiu, trebue să invingoti; de ast'a vi stau bunu!“ — Să traiesca Doda!!

Guvernamentalii au grabit u pune generalului nostru duoi contra-candidati, ambii nemti renegati, dar — nici unulu cu cătu mai pucine aspecte de re-cesire. —

* * *

In cerculu electoralu alu Lugosiului, — unde la alegerile cele două din urma volnică domnilor de la potere asiā facuse conserierea alegatorilor, incătu — peste 36,000 de romani abia cu 1—300 de alegatori aveau mai multu de cătu cele 5000—6000 de neromani, ér asta data, printre conseriere cătu de cătu legal, numerulu alegatorilor romani esă cam de trei si diumatate ori mai mare de cătu alu neromanilor, — inca se tienă a conferintia in caus'a alegorii de depatatu, in urm'a cărei se emise urmatoriu cerculariu cătra toti alegatorii nationali:

Convocare.

In urmarea otarirei alegatorilor de partidul national din Lugosiu si a impoteriri prime, ni luam liberata a invita la adunarea tuturor alegatorilor de partidul national romana din „Cerculu de alegere alu Lugosiului“, ce se va tienă in Lugosiu, domineca in 8/20 iuniu 1875, dupa médiadi la 3 ore, in curtea bisericiei gr. or. cu scopu de a statori tienă a partidei nationali la alegera de alegatu.

Ve rogămu a comunică acesta provocare cu toti alegatorii romani conosciuti ai partidel nōstre.

Comitetul partidei nationali din cerculu de alegere alu Lugosiului.

* * *

Din cerculu de alegere Sasca ni se trameze urmatori'a —

Convocare!

Petru scopulu aflarei si redicării unui Candidatu nationalu in cerculu electoralu Sasca, comit. Carasiului, cu privintia la alegerea ce se apropia pentru Diet'a tierii, subserisii, provocati mai de multi, si-au voia a convoca o conferintia publica de alegatori pe joi i n 12/24 iuniu, la 9 ore de deminția, in comun'a Raca si dica; despre ce in conosciintandu pri acăt'a pre toti domnii si frati alegatori, i rogămu a se infacișa si a luă parte atu mai numerosi.

Raca si dica in 5/17 iuniu 1875.

Nicolae Condanu mp. parochu, — Ioanu Luca, mp. parochu, — Pav. Gaitoviciu mp. invetiatoriu, — Ang. Cotorlu mp. Pav. Fiscea mp. invetiatoriu, — Dem. Lintz mp. invetitoriu, — Ioane Orza mp. Savu Micsia mp. doante, — Elia Iana mp. dico, — Ios. Petroviciu mp. comerciant.

* * *

Din Resitja, cerculu Zorlentiu in Carasiu, sub datulu de 7/19 iuniu, primiramu, petrecuta de recomandare speciale, prin barbatu de incedore probata, urmatori'a depesia telegrafica :

„In cazu'a candidării de deputatu dietale pentru cerculu Zorlentiu, convocăm pre domineca in 15/27 iuniu, la 6r'a 1. dupa médiadi o conferintia in Zorlentiu-mare, la carea invitămu pre toti alegatorii din acestu cercu.

Mai multi alegatori in co'ntelegerere.

* * *

Din cerculu Oravitiel, precandu o corespondintia mai vechia ni anunța, că — „totu ore să fie convocată o adunare a alegatorilor nationali, pentru candidarea unui barbatu national, de alegatu alu cercului; căci acumă ni se poate, de ora-co avemu peste 1600 alegatori romani facia de abia 500—600 neromani; — si pe candu mai apoi ni se reportă, cumica joi in 10 iuniu n. intr'adeveru s'a tienut o conferintia de vr' 60—70 alegatori Oravitieni, fara deosebire de nationalitate, dar si fara coloare de partita, numai chiar ca să se prepare tienerea unei adunări generale pentru punerea de contra-candidatu baronului Wodianer, — din care conferintia a si emanatu o provocare cătra toti alegatorii din cercu, ea pre diu'a de 7/19 iuniu să se infacișe in gradin'a ospetariei dela „Corona Ungariei“, „pentru de a luă parte la conferintă ce se va tienă — din indemnul propunerii unui contra-candidat“: — totu pre atunci „Oravitzar Wochenschrift“ de domineca trecuta, (nr. 24,) ne suprunde cu enigmatică scire, cumica in acea adunaro prealabile dnii advocati romani Mangiuca si Miescu ar fi peroratu pentru partita Sennyeiana, adeca a opositionei conservative magiare, si că comitetulu central ce s'a alesu sub presedintia lui Balt. Munteanu, ar fi intregu de acea coloare, — cea-ce — ori cătu ni se pare de paradox, totasi nu ni este iertatul a trage la indejela, de ora-ce in aceeasi citata foia dlu presed. B. Munteanu dechiară formalmente, cumica a parasit partita guvernamentală si — s'a inrolat celei Sennyeiane, carea — unică are programma!

Ce va să dica acăsta comedie? — noi nu potem să spunem; atât'a vedem, că — nici poporul nostru juru imprejur de Oravita nu o pricepe; de unde nu ne mirămu că trei din poporu ni se adresara — cam totu intr'o forma spunendu-ni, cumica — „istoria nu este serioasă, ci — de buna séma trebuie să fie, pentru d'ă omagă pre cine-va“, — „unii cred că — pre guvern, altii că — pre Wodianer“, „éren — cred“, — asiā scrie unu d. preotu, — „Domine ieră-me, déca va fi fora temeu“, că este, pentru d'ă omagă pre poporul, pre alegatori romani; de unde s'a să latitu faima, că doi corifei in data dupa adunarea cea mare, au să plece la Pesta, cu conclusulu si contra-candidarea acelei adunări, ca să o vine la Wodianer! ! !“

Eta miasmele, de cari a implutu aerolu, spureatiunea politicoi magiare de optu ani in coci!

Cumica negotiatu se facu cu Wodianer si se facu de fruntașii romani prin medilocirea unui d. adv. W. din Oravita, si — cumica este vorba de bani, multi bani, din partea

d-lui Wodianer, dar că — acesta se teme de lege; acăt'a se vorbesco in Oravita pe strade, ér năi ni se denuncia totu meru; — de asemenea ni se scrie că — speculēdia si unu mare d. romanu, plinu de detorii si — pururi amintiati de esecutiuni!

„P. L.“ érasi, amintindu că intentiunea este a candida pre dlu Mangiuca, nu tiene nici mai multu nici mai pucinu, de cătu că — se intentionēdia a se ascunde unu ultra nationale sub masca de — Sennyeiana! —

Ei bine: acum mai orientedie se, mai caute-si radinu firmu si securu omulu national — intru intieligint'a poporului din acele părți! —

* * *

Din cercurile: Ciocovei, Rittbergului si Zichydorfului si alu Beicicarecului-micu ni se serie, că — desti infricosatu dieciuiti de domni, totusi Romanii au majoritate voturilor, si anume in alu Rittbergului mare majoritate, in celealte cu ajutoriul serbilor — destulu de mare; dar — nici intrunul nu se afă tri omeni de vădu, resolutu si energie, cari să apuce si să redice standartul national si să adune si conduce alegorii la urna pentru candidati nationali, si asiā — nu numai că au candidati străini, ma au căte doi si trei, si au cam de comunu pre cei mai mari si amarinci contrari ai poporului romanu!

Aci decaderea este completa; perirea lui Israelu din sine — ca să sicura; măcar că in fiecare cercu avemu căte 20—40 de preoti si căte 10—25 de invetitori nationali!! —

* * *

Precandu din Fagetu năi ni se serie, că — o conferintia de barbati nationali, cu protopopulu Ioanoviciu in frunte, (dar — pucinu numerosa, căci ca din adinsu, reu convocata,) se svatuiă că, cum să se constituie, si pre cine să candidă si aléga? de ora-ce nici unu barbatu national, (eu pung'a plina?) nu li-a venit spre a se recomandă; ér de o alta parte se pretindea, ca — să se convōce o adunare mai numerosa, expresu pentru candidare unui nationalistu dintre cei bine conosciuti, — dar conventicululu nu vré nici să auda astfelu de vorba, ci se jucă de a mată ora, panace de o data se pomenira cu dlu pretore Fădry in medilocul loru, care aparține de o data ii stupefacu pre toti si — abia cu mare a nevoie si-gasira limb'a, vorbindu apoi cari in către in diferite moduri, foră planu si — foră minte! — dicem, pre candu năi unele ca acestea ni se reportara despre o intieligintă șrescăre din părtele Fagetului, éca cu telegrama publica „P. L.“ si „P. Nap.“ din Fagetu cu datulu din 17 iuniu:

„Mih. Besán si-a facutu reportulu dării de séma in Fagetu si in Birkis, într'o cuventare proclamate de o ora. A dominu mare insufletire; săra a fost banchetu si conductu de facile; candidatur'a ce i-a oferit de nou — n'a primit'o. Pana acum inca nu este altu candidatu.“

Corespondintii nostri, (duoi,) ni afirmă,

că intr'adeveru cerculu este in perplexitate pentru candidatu; căci la a cărora usia unulu si altulu a batutu, n'au fost primiti!

Ei, ce mai vorba! Năi se scrie despre vr' 60 de preoti bravi, si a nume despre unulu carele la conferintă cea ingusta, sa espusu cu tota energie pentru program'a si onoreala natională: puneti pre unulu dintre acesti'a; spalati ve rusinea ce vi-a facut o acum trei ani domnii, prin redicarea lui Popa Elek de reprezentant alu clerului!

Peste Muresiu in cerculu Radnei s'a candidat in programma nationale demnul protopopu Ios. Belesiu, én datu si voi cei de pre Muresiul Banatului unu sociu demn d'a-lu sprigini.

In fine: clerule romanu! Pote că — tomai a ajunsu lucrulu acolo, ca biserică să apuce lup'a nationale; apuce-o clerulu national cu barbatia: restabilăsi vădă si autoritatea seculare si — fie convinsu că va fi salutat si amatu de natiune! Cu unu cuventu undu n'aveti candidatu corespondintiu din trei mireni, luati din el eu si — pace! ! —

* * *

Din comitatulu Bibarolu primiramu reporturi — parte maro pră imbucurătorie, despre deșteptarea poporului de rondu, despre interesarea lui cu tota caldură de tōte cătu lu-privescu si anume si de alegorile cei i stau la usia. — De altintre acolo s'au pusu in fruntea miscărilor unii preoti nationali

bravi si sub conducerea loru — este speranțe că in patru cercuri va succede a alege deputati nationali. Candidatiile definitive inca nu sunt facute, anume nu pentru cercurile de Tinca si Alesdu; ér in cercurile Beiusu si Ceica, asiā ni se serie, că — nici nu există contra-candidati, probabilmente prin aclaratiune vor fi ales deputati de pana aci, Cosma si Aless. Romanu.

Despre deșteptarea spiritului national in Bihor, avem o corespondintă interesante, pre care o vom publica într-o urmatoriu.

* * *

Din mai multe corespondintăndintie ce ni vorbira despre miscamintele electorale, in comit. Aradului, estragemu pe scurtu urmatorie:

In cerculu Radnei, dupa cum a fost anunțat, luni dupa Rosalie s'a tenu adunare electorală, forte numerosă, unde ceteindu-se epistolă deputatului de pana aci I. P. Desseanu, prin carea multiamintu de incredere, dechiară că — nu mai poate primi candidatura, fiind că interese private nu i mai ieră acăt'a, — adunarea in unanimitate proclama de deputatu national o opositională pe dlu protopopu Ios. Belesiu. Domnii de la potere — au redică tu cu directă conlucrare a vicecomitelui Tabajdi, pre guvernamentul Biró Kálmán de candidatul alu loru in acestu cercu; dar — multimea voturilor a fost, este, si va fi a Romanilor!

Totu in acea dia s'a tenu adunare in cercul Chisineului, proclamandu-se de candidatul de pana acuma Mircea Stănescu.

Nici intr'unul, ca in acestu cercu dlu Tabajdi si cu unele sale oficiale — nu face atâta si atât de pre facia abuzuri de putere; si cu totă — Romanii ei bunu spera a reusă; căci poporul nostru si in acestu cercu la totă ocasiune a sciatu dovedi domnilor tirani, că si scie si dreptulu si detoriatu!

Dupa cum ni anunța o corespondintă mai nouă, Romanii aradani — vor a pune candidati nationali chiar si prin cercurile unde dupa aplicarea rea a legii, nu au majoritate absolută. In alu Stu-Anel au si pus dejă, in aplauzele poporului, pre amatalu nostru literata natională Ios. Valcanu. Bine facu; ii salutău din anima.

* * *

Din Pancota, comit. Aradului, cerculu electoral alu Vilagoșului ni se serie:

Astazi in 1/13 iuniu, la 11 ore se tenu din partea liberalilor guvernamentali o adunare candidatului de deputatu. Erau de facia mai multi străini, apoi cu pucină exceptiune, toti notarii si căte unu antistie comunala, veniti la prouncia. Vice-comitele comitatului dlu Tabajdi se infacișă cu doi pretori, Barthasi Ozárán, din cercuri străine, casti unu ginerariu cu 2 adjutanti, si — dogeni reu pre notarii, cari n'au adus cu sine pre primari, amenintandu-i cu perderea oficiului.

Adunarea se constituie sub presedintia drului Nisztor si proclama candidatul pre — fămosulu adv. Nyisztor Ios. Ronanescu nu se vorbi de felu, măcar că si unu peccatosu de preotu romanu, Béteki, si mai multi notari romani erau de facia, ma si unii antistie, ce nu pricepeau o vorba ungurescă. De — ce si mai trebuie să pricepea ei, déca li se cere să asculte orbisiu! Astă elibertatea constitutionale magiara.

Cu totă acestea, coi cătă-va alegatori ai nostri din popor o luara in nume de reu si — mersera cătra casa forte superatii pre ingamfati domnii; ér pre ceialalti adunati — presedintele adunării, fratele candidatului, ii duse si ii tractă bine la ospetariu de la „Crucea-alba.“

Eca-vi respectulu de lege alu domnilor! Mi ti-o calca in piciora, ca si pre o poma rea. Da; insa noi ceialalti — să i ne inchinămu pan' la pamant, căci altfelii vai de noi! —

Altu d. corespunse ni scrie din Siria, comit. Aradului:

Am fost la adunarea electorală candidatul din Pancota; am vedutu adunati vr' 40 de nemti si alte mestecature si — 17 romani; dar acestia reconoscandu iute că aci — nu e locul loru, o luara cătra casa.

Cu totu alta a fost adunarea, ce se tienă la 1/13 iuniu după médiadi la 5 ore in Siria, sub presedintia demnului protopopu

G. Vasileviciu. Indesertu domnii din capulu comitatului s'au pus cu amenintări si infricări a impedeceă pre alegtorii romani, intru esercuriul dreptului loru liberu, caci adunarea fu ceretata de sute de alegtori de prin totu comunele cercului, cu bravii preoti si invetatori nationali in frunte.

Domnii au inceputu eu noi in modu brutalu, bărbaru; apoi romanulu rabda, dar la urma elu eu atâtă mai tare se inversiuna, candu in carte, in lege, ceteșe că are dreptu, ér in fapta veda că — e mintiu! Dar — mai vertosu sparsera fundulu butei creditului oru domnii magiari prin confiscarea cu potere a stindartului national scolare din biserice ie'a noastră si apoi cautarea cu panduri prin totu bisericile dupa stéguri nationali!!!

Destulu că adunarea a fost forte numerosă, intusiasmulu pentru caușa natională forte mare, si asiă dupa căteva cuventări animatōrie, prin cari se spică mai vertosu alegtorilor adunati multele sacrificia si mărire merite ale ilustrei familie de Mocioni si detorinti'a de reconoscintia a națiunei romane către ea, si specialminte detorinti'a acestui cercu pentru representarea sa in trei periode dietali prin dlu Antoniu Mocioni, adunarea in unanimitate proclamă de nou candidatul pre acelasi, oterindu a-i adresă o rogare, ca să vina in cercu si să primăsească candidatură, fiindu-i alegerea cu atâtă mai secura, caci — cu pră pucina exceptiune toti inteligintii cercului s'au ingagiatu formalmente partitei nationali!

Pe langa acestă — s'a cettu si spicatu din legea electorală paragrafii in contra coruptiunilor, amagirilor si abusurilor si — toti s'au ingagiatu a feri pre alegtorii romani de calcătorii de lege.

Să traiescă cerculu Sirfei, pururiă brava nationalu! — *

Ni se scrie de langa Temesiora:

Dominică a treceuta, la serbatōrea pogorirei spiritului santu peste Apostoli, ilustr. Sa dlu Eppu Ioane Metianu a celebratua s. liturgia in biserica Stului Ilie din suburbium Fabricu, ér rogatiunea de săra — in biserica romana din Suburbium Maiere.

La ambele ocasiuni parintele Eppu a tenu invenitatura catre poporu, invenitatura cum acestu poporu nu a mai audiu, invenitatura de adeveratul Apostolu alu lui Chistosu, invenitatura ce a petrunsu si a deschis si a incalditu totē animele, chiar si cele de pétre; toti au auditu si au priceputu din budiele cole sante Domnului, cumca pentru Romanu nu este mantuire, de cătu — in cultura, munca si ér munca si — vieti a curata!

Bunulu parinte din ceriu să ni-lu tienă si pezésca pe acestu parinte si adeveratul Apostolu, multi fericiți ani, spre mangaiarea némului romanescu! — N. N.

Ni se scrie d. Seleusiu, comit. Aradu.

(Nenorocire prin unu domnu mare, si norocire prin omenii lui Ddieu.) Eră óra 7 dupa mediasi in diu'a de 23 maiu a. c. candu suprimalu comite alu Comitatului nostru, marele d. Aczel Péter, ca unu fulgeru repede mené cu caruția sa pe drumulu de tiéra, cetaie comun'a nostra in doua, si numai decătu me pomenti, că sub caii de la carutia shéra unu copilasius de 5 ani, dupa ajutoriu; firesc, fiindu sermanul apucatu si dripitu la pamentu de caii d-lui mare! Dar pelanga totu pericolul ce a adusu dlu mare, se ivi si norocu din partea cerului, prin omeni mici, adeca: pedrumu, pararelu cu domnulu mare, erau si nesce tierani de ai nostrii din Transilvania, cari pe data oprira caii, ceteriau copilasiusu, si asiă lu-scpară de mōrtea secura!

Scen'a eră teribila, si — eu asteptămu, că fispanul baibeui va tractă cu vatematulu copilasius ca si óre candu Samarinénulu eu celu cadiutu intro tălhari, dar — reu m'am insielatu; caci in locu de vre-o mangaiare, Il. Sa ii resplati cu „teremette“ de cele asiatici, măcar că chiar densula a fost caușa norocirei; de óra-ce elu a vediut pe copilasius si diendu cam in drumu si l'a si strigatu, dar baietulu crudutiu nu l'a auditu si asiă rescocoratul d. in locu să opresca, a menatu peste elu! Semnu do multu sentiu de umanitate si — legalitate!! Ce li pasa domnilor mari de unu priu de romanu!

Critic'a programei noastre, adeca a Ungurenilor si Banatienilor!

L. Abrdu, in 1/13 iuniu 1875.

Onorabila Redactiune de la „Albina“! S'a pusu unu condeiu, celu ultra-radical si totu numai principiale, adeca — unicul celu „unicu netransigent“ in Ardél, să Vi critico in organulu seu — *program'a politica-natională*; si intr'adeveru o critica cu o asprime démn'a de mintea sa, in eugetulu că Ve nimicesce, pre candu in fapta Vi dă cea mai eclatante *satisfactiune* pentru totu căte isbiru si loviri patirati si căte necesuri suscrirati din partea ultra-radicalului nostru, — căru de i-ar deschide Ddieu ochii ca sc-si veda si slabitiunile, retacevile si contradicerile, ér nu numai bravurele de valoare dubia!

Pecatu că Dvōstra treceți de totu cu vederea cele ce se scriu in organulu radicalului nostru, *netransigentului nostru*; *) caci dupa noi, ceci-ce de ani stămu in midilociu intre luptatorii nostri politici si observāmu foră preocupatiune si patima decursulu luptei si armelor si manuirea loru, — „Albina“, pentru tienut'a ei, pe lume n'ar poté gasi argumente mai aprobatōrie, decătu in *recunoscerele principiali* de o parte, si in *contradicțiunile reali* de alta parte — ade-d lui A. Densusian.

Omulu acestă, principiele luptaciloru nostri de frunte, de la 1860, ba chiar de la 1848 incocă — le-a observat si invenitatu binisioru, dar pedecele si greutătile intemperio — in susu si in diosu, si juru imprejurul, chiar si la ómeni ca si densulu, cu totulu le-a perduto din vedere. Desulu — a facutu din sine parhia, cu carea vré să se căta carulu national din nomolulu secliloru barbari, dar — i lipsesce punctul in care să radime parhia; elu mereu constata si arăta că — n'are punctu, si totu atunci pasiesco seriosu la lucru *facendu singur din sine acelasi punctu!* Aci este nebun'a, nebun'a desperatiunei omului impetrutu in idealele sale abstrase. Pecatu d'o minte buna, astfelui retacita!

Dar să trecemu la cestiunea concreta, si ca să nu facem abusu de timpu si spaciu, — să spunem pre scurtu, cumea dlu radical si netransigente alu nostru analisēdă si condamna *program'a romanilor ungureni si banatieni* din acelu punctu de vedere principiale, caci ca se basēdă pre *separatismu*; face diu Romanii ungureni si banationi *unu corpua nationalis separatu*, precandu acei Romani sunt *aceiasi, identici, cu acelasi, identicu interesu, cu acelasi, identice conditiuni de viciu, ca si Ardeleanii*, cu cari deci trebuie să aibe una-aceeasi *programa*, să lupte una-aceeasi lupta — la mōrtu si vieti. (Notabene: noi nu citemu vorbalminte, ci reproducem concen-trata essentia; caci — nu despre vorbe, ci despre essentia vremu să vorbim!) Sublimu! — Nici unu sufletu curat si luminat sub santulu sōre nu va poté dice de cătu: — sublimu, sublimu, sublimu!!

Acătă a fost *program'a deputatiunilor romane* din totē pările Austriei, stato-rita sub auspiciole contelui *Stadion*, in Viena la anulu 1849.

Dar — adaugem numai de cătu, că deca in fruntea acelor deputatiuni au conlucratu si Banatienii, apoi intocmai cu asiă caldura au imbracisatu acea *programa* mai tardiu, adeca in sept. 1849 si representantii Ungurenilor; pre cum ori cine se poate convinge din documentele publicate in cartea „Die Românen der Oesterreichische Monarchie.“

La anulu 1851, „Oester Cor.“ organulu oficiosu alu principelui *Schwarzberg*, rupsese *program'a comună* a Romanilor Austriei in bucăti, pre cari le a runca deputatiunilor na-tionali la picioru! Apoi urmă — absolutismulu lui Bach.

La 1860, Reprezentantele Banatului, dlu Andreu Mocioni resuscită *program'a na-tionale* de la 1849 si o aperă in senatulu imperiale immultitu, precum si in press'a straine, ér Babesiu in „Gaz. Transilvaniei.“

Totu atunci Banatienii, printro peti-tiune acoperita de peste 10.000 de subscríp-tiuni, cerura impreunarea Banatului cu Transilvania; ér din partea Cristenilor nostri se dedera la locurile mai nalte promemorii totu in acestu intielesu. (Li avemu parte concep-tote, parte copiele autenticu. Red.) —

*) Dóra nu va fi tocmai asiă! Red.

La Diet'a Pestana din 1861 — au nu acesta era certă cea mai aprigă intre Romanii si Magiari, că pre candu acestă cerea incorporarea Transilvaniei, Romanii propunecau corifeilor magiari annessiunea părtilor un-garo-banatece, locuite de Romanii — către Transilvania! (Pactările cu c. Teleky si P. Al-másy ?? Red.)

Apoi incepura in Viena, peste totă vîr'a si tōmu'a aceluiasi anu — tractările si pactările cu Schmerling, se fecera cereri formali pentru unu *congresu natională* comunu al tuturor Romanilor din Ungaria, Banat, Transilvania, si acătă totu cu conlucrarea Ungurenilor si Banatienilor, ba chiar — cu acestia in frunte, — pana-ce, intr'o bună deminētă acestă se pomenira, că la spatele loru doumii *si fratii Ardeleni* ai nostri — se invovaseră si chiar ceruseră unu *congresu parti-culară* ardelenescu!

De acă inceputa si datedia separatismulu de astazi.

Seu acătă domnii radicali ai nostri? Seu că — acă a fost prima, cumplita lovire si vătemare, ce ai nostri facura fratilor Banatieni si Ungureni si prin carea implura de veninu anima ilustrului barbatu na-tional Andrei Mocioni?

Indesertu la — 1862 si 63 ér Banatienii s'au opintit u aduce pre Ardeleni, să se dechiare unu si solidari cu ei; aceia fusera respinsi cu invenitare; chiar marele Baritiu o spuse susu si tare, că — *Romanii din Transilvania* nici nu se potu *ingriga de Ungureni si Banatieni*, cu atău mai pucinu potu *face causa comună* cu acestă!

Banatienii strigau prin epistole private către toti cei neprocupati ai nostri: *Bagat sém'a că, tocmai in separatismulu vostru — jace slabitiunea vostra, jace morbul de care o se periti!* (Aci, despre acestea frementări si des-pre urmăriile loru, sar poté scrie unu opu vastu. Documentele autentice sunt in man'a noastră; dar — nu este timpul inca. Red.)

Destulu că — separatismulu nostru la 1866 ne dusa la Diet'a din Pestă, „pentru actualu de *incoronare*“, dar — deputati nostri se feriu ca de ciuma, a intră in solidaritate cu Ungureni si cu Banatienii!

Dar — dupa atatea sforțări si framenteri gratuite in Diet'a din Pestă, óre nu „Albina“ strigă si ér strigă, si provocă: *să se tienă conferinție comuni; să se adopte o programa si tienuta comună, solidaria; să — incete o data separatismulu si particularismulu!*

Si — ce fă responsulu? Au nu toti strigăti: „Nu vremu să scimă! N'aveti la noi ce cau-tă! Ce ve obtrudeti cu atătă a nesfătă?! Cautati-ve voi de ale vostre si — lusatii-ne pe noi in pace!“

N'a fostu asiă, fratilor Ardeleni?

Si-apoi voi să nu sciti, că voi tocmai prin acătă ati disgustatu pana 'n fundulu sofletului pre cei mai ilustri barbati ai nostri, pre toti *Mocionescii*, cari dōra — tocmai pentru acătă nedumerintia a noastră s'au retrasu din-tr'o luptă, unde nu lueră nici mintea, nici anima, ci — capritiul si marginirea provin-ciale!

Si acum vine — radicalulu si netransi-gintele nostru, pentru acătă mare slabitiună a — să critice si invenitare pre Banatieni si Un-gureni. —

Da; *program'a acestora* este defectuoșă; dar potea ea să fie altfelu, candu noi Ardeleanii cu manii cu piciora protestam, ca si să nu faca causa comună, să nu fie un'a eu noi?!

In scaderile programei Ungurenilor si Banatienilor sunt espuse peccatele noastre, ale Ardelenilor; precum isolarea noastră — este rezultatul separatismului nostru.

Un'a suntemu noi, si — cine eschide influențele nationali dintr'u'a său altă parte, — număsească elu cum se va numi, aduca elu cete argumente rafinato va sci, — nebunia, peccatu na-tionale a comis, si causă co-muna a ucișo!

Dar deca o data să aflatu unu omu să critice acătă separatismu, apoi — passati in-nainte, coreti, intetiti, medilociti repararea reului, si atunci vom crede, că voiti binele na-tionei, altu cum — ve vomu tiené si noi de fanfaroni si demagogi. —

Duo frati de cruce,

Budapestă, in 7/19 iuniu 1875.

„P. Napló“, printro corespondintia — cum dice, din condeiu excelente, in urmă seu de ieri, vineri, sustiné că la Blasius curendu are să se facă o atreia adunare na-tională in-

cestiunea tienutei Romanilor făcia cu alegorile, dar — totu nu crede că aceea va fi in stare a desavăguă conclusulu din Sibiu si a salvă libertatea alegorilor romanii.

D'alta parte corespondintia vorbesce despre sfasiarea in mai multe partite a Romanilor; anume că — unii lucră ca alegorii romanii nici să nu mărgă la urna; — altii că să mărgă si alăga, dar cei alesi să nu intre in Dieta; in fine dice:

„Sunt intre Romanii ardeleni si aderinti ai principalor lui Mileticu si Basiliu, de gravitate in afara; dar — numerulu acestora, asiă credem — este in scadere.“

„Inteligintă romana din Clusiu, a facut — ce e dreptu, pasi laudabili pentru de a duce poporul roman pe calea constituției, dar — foră succu.“

Totusi multi din popor vor fi la urna, dar votul acestora nu multă influență va avea asupra alegorilor; si asiă corespondintia conculcul esclente precalcula in Ardél: 48 de alegori liberați guvernamentali; 6—7 ale oponenții din dreptă si din stangă si 20 de sassi!

Ea-vi tipulu constitutionale liberale magiaru — alu unei tiere cu 1.300,000 de Romani si 750,000 de neromani! —

Budapestă, in 18 iuniu n. 1875.

Dintre sutele de dări de séma ale deputatilor magiari dela Diet'a trecuta, numai dlni M. Iokay aminti să de nationalitate, resp. de partitele loru nationali oponențiali, si inca — recunoscendu-li indreptătirea. Elu dice:

„Afara de oponențile noastre, mai există și patite oponențiali ale nationalităților, precări cu asemenea le tienă indreptătite, în cătu ele fiindu a înaintă interesele de cultură, precum și cele confesionale și materiale ale cetățenilor de alta limbă din patria, dar cari partite, ori candu să-i manifestă tendințele de a împărtășii teritorialmente țără, pururiă voru gasi pro totē partitele patriotică din Dieta — împreunate, ca unu steauă de pietre, in contra loru.“

Aproposite ocasionali!

Apropos! Duoi fosti deputati, ambii mari humoristi magiari, senguri numai spusera oca-siunalminte adeverulu, adeveratulu scopu alu *fusinăi celor dōne mari partite magiare din tiéra: Jokay* adeca si — Dobsa, amenduoi intimi amici si mari adoratori ai d-lui ministru Tisza. Celu dantai, cum aretaramu într'unu pru precedinte, definindu *ferea si scopulu impreunării a duoi polipi*, pentru ca — cu dōne gure si resp. cu indoite brăcia să poată atinge, inghitii si mistri elementele din *appropriare*; celalaltu, Dobsa, in darea sa de séma către alegorilor sei din Macău, spunendu, că — conductorul Tisza, inca in epistolă sa din Ostende a splicat, cum — celu ce vré să ocupe o ceteate si n'are destula armata, nu merge de adreptulu asupr'a ei, ci — o incungiura si o in cu misculantă. Astfelui stangă centrală de odeniță — ajunsă la potere cu mesculan-ti'a, dar principiile nu si-a parasit, ci — astepă să vina *tinipulu*, ca să le realizeze!

Acestor dōne explicații cu logica, si — faptele positive li d'au valoare. Noi intru aces-tea vedem adeverat'a programă a guvernului de actadi: a pacală pre cei de peste Laita; ér pro nationalitate a le inghitii — cu poteri unite. —

Apropos! Totu dlu Jokay, in darea sa de séma na-tinta alegorilor din Sentes si H. M. Vásárhely, — afirmă, că periclele de eari este astazi amenintata *Ungaria magiara*, sunt asemenea mari, casi ecclae na-tintă de 27 ani, candu armatele Austriace si Russesci cotri-pese a tiéra; deci elu — intocmai casă Kossuth atuncia, provoca pre *naciună magiara*, să sara cu totē poterile ei, intru mantuirea tierii, adeca — să alăga deputati guverniali, si să — primăscă cu bucuria a plati dări cătu de mari, cari să facă posibile refuirea colosalilor detorii, facute de guverniale magiare; caci — numai asiă, adeca — pe semne, numai pentru de a ne stōre de totă avere, si su-doreca noastră, cei mari si poterici voru a mai lasă tiéra pre man'a magiarului!

Minunata logica si morală!!! Numai să n'o pezescă minunatul domni magiar de astazi — ca si cei de la 1848/9!!! —

Apropos! Inca o esclatante descoperire si resp. aprobaro a constatărilor noastre de demultu. Dlu fost min. de interne, c. Szapáry Gyula, in darea sa de séma către alegorii sei din cerculu, Abădului, spuse si spică

Precătu lumea scă din lungile desbateri, apoi sacrificiul celu principale a fostu: învoirea, ca Romanii Transilvaneni, marea majoritate a acelei tiere, să fie despăguiti de dreptu, eschisi din lupta și viața politica. Numai încă mai trebuia — și a dornică se spunea, că propriamente, pre cău s'au primitu în acea lege multe dispusetiuni bune, ele s'au primitu cu rezervă mentală, ca cei de la potere să le desconsideră și calce în picioră, precum facura cei din comitatul Temesului la compunerea listelor de alegatori, si precum facu astădi corteșii oficiai, și — precum are să facă mană-peimane, sanctionandu acestea — Dietă si guvernului.

Apropos! Înca o mare vertute, unu mare meritu revindică „P. Napló” contelui Szapáry, afirmandu, că — elu a fost, carele a inceputu, ceea-ce Tisza continua cu atâtă efektu, inadusinea preteneanilor si agitatiunilor naționali! — Noi mai adaugem: Elu, comitetul Szapáry a fost, carele a adusa la flore, in administratiune si legelatiune — nebună si absurditatea si — neomenită; ér isza are să aduca totu acestea la cōcere: cine inse le va culege, si cui ele voru folosi? — acăstă este intrebare nedeslegata, dar — le caro domnii stepani magiari nu se eugătă cău de puinu! —

Apropos! Dlu secretariu de statu Horn, in cuventarea sa nemțișca cătra alegatorii suburbuiu și heresianu din capitale, încă ni descoperi dōuă intențiuni principali ale Regimului si politicei sale de astăzi: anta'a este, și directiunea magiara națională are să se apărme specialminte in intregu invetiamentulu publicu din tiéra; a dou'a, că — suprem'a inspectiune a statului are să devină directiv'a suprema si să-si căstige dreptul pretodinenid.

Precipeti aceasta, voi Romani guvernamentalisti? Vedeti că — ce va se dica liberalismului si rigorei legilor in Ungaria cu domnii de astădi in frunte???

* * *

Apropos! Dupa o corespondintia din Basiu in „Hon” nr. 187, acolo in 15 iuniu tienendu-se siedintă generală a camerei de advacati, presiedintele Künle opriabsolutamente folosirea altie limbe, de cău acelei magiari, aducendu argumentul, că — advacatii trebuie să scie limba statului, dar — nici unul nu este obligatul a invetia limbă romana sau germana. In urmă a acestei brutalităti sionistice, toti advacatii nemagiari parasiștia adunarea, numai trei romani remasera, înire cari si vicepresedintele camerei L. Lengeru, si acestă fece apoi formal a propunere, ca prin conclusu, pe basă legii pentru naționalitate să se enuncia liberă folosirea a celor trei limbi ale tienutului. Presiedintele nici nu admise la discusiunea propunerea; ér dlu Lengeru insinuă protestu pe langa motivare exacta.

Ce mai diceti — bravilor romanui guvernamentalii? — Vi place progresul? —

Din Foeni, comit. Torontalui, ni comunică chiar onorabilulu comitetu parochiale cu multa bucuria frumosulu resul-tatu, ce a doveditul invetiatoriul scălei confesionale de acolo, dlu Sim. Tiereanu, carele ca omu teneru, abia de securt timpu in oficiul celu greu invetatorescu, anume acolo într-o comuna, pana aci tocmai in biserică si cu scăla fără negrigita, sciu să produca unu sporiu forte mare, de care să induciera si mangiară toti căti fusera martori la essamenulu din 26 mai st. v.

Duo ani sunt, decandu acăstă frumosă si mare comuna, mai întręga romanescă, abia scăpă de sub jugulu ierarchiei serbesci, sub care jugu — avea preoti serbi, nisce lapodature; ér scăla romana eră de totu recăutata! Dar — și dela timpulu emancipării înceci — avă a se lupiță cu multe pedece si grături, si abia in timpulu din urma, tomai prin lumină esita din scăla, incepă a se redică, a-si vodé drăptulu, a-si semță poterea, detorinti'a, a-si reconoscă folosulu!

Pururi să disu, că acestu poporu romanu din Foeni — n'are pricepere si plecare spre bine; si de anu din octobre, decandu tenerulu invetiatoriu si-ncepă functiunea si totu d'o data se puse in coatingere cu toti cei buni dintre poporu, se dovedi, că — acestu poporu in setosiedia dupa bine, dupa lumina si inaintare! N'a fost cine să-i pipaie animă si să-i desepte semtiile cele nobile in ea.

Curende dupa sosirea tenerului invetiatoriu, prin poternicul sprigintu alu bravului locuitoriu si comerciantie Ios. Stolovitza, totu odata v. jude comunulu si inspectore localu de scăla, formara o reuniune cu statute, pentru inceatarea ruiniatoriu lussu la poporu; firesc că prin sterpirea lussului se îndreptă si eugestulu si moralulu popornului, s de aceea nici nu e mirare, că dejă dupa 5-6 luni, si anume la essamonulu semestrale in scăla nōstra, se prezintă cu totulu in alta facia acestu bunu poporu din Foeni!

Dlu protopresiteru tractuale I. Se-manu si cu dlu invetiatoriu I. Eremia, din Ghiladu, venisera pentru revisiunea so-otilor bisericesci si — impreunara essamenulu la ocasiune.

Căta a fost bucuria betranului d. protopopu, candu la presentarea sa in scăla cu comitetul parochiale si inca alti locuitori, a astă pe acăstă plina de baieti si baietele, 75 si numeru; parintele protopopu cu cuvinte tremurande de placere binecuvantă înădările viitorului naționalu, — ascultandu invetiatorul spiritul săntu, procese la essamnicare, dupa program'a ce i-o subternu demnul invetiatoriu, conformu prescriselor legii.

Admirabili erau responsurile ce dau — cu bona pricepere, totu splicandu in modulu loru, capilasii de căte 6-7 ani, anume din religioane din istoria naturală, unde micutii atău de famos sciul se vorbescă despre semnul creștinătăii si — mai de parte despre animalele sugatorie, sburatorie etc. etc.

Dlu Eremia ce asistă ca comisariu scolare, constată progresu forte laudabile; ér dlu protopopu laudă zelulu invetiatoriului si multianii descliniti demuului inspectore localu, indemnandu si mai de parte la bună armonia spre binele si progresul poporului nostru. In fine se adesă si parintiloru, arestandu le: ca frumosu este a invetia si ce folositoru este acăstă pentru viația si chiar la poporul nostru.

Astfelia remasara toti mangaiati de acestu resultat.

Orascia, iuniu 1875.

Stepanii de astădi a părții de resarită din imperiul abisburgie — dela 67 amblara pe totă căile numai ca să ni pôtea pregăti o perire mai secura nove Românilor si peste totu naționalitătilor nemagiare. Români au priceputu acăstă politica dusmanosă a magiilor, — de aceea ei se si incercă a paraliză intențiunile celor reutatisi si si orbiti, — căci năștea sanatosă ni spune, că cu perirea naționalitătilor nemagiare — trebuie să inceteze a exista si elementul magiaru. Si acăstă luptă a Romanilor contra suprematizatorilor magiari produse intre Romanii din Ardeau dōne nuantie de luptatori. Unii din conducetori Ardeleni cercara a luptă contra asupitorilor prin neparticiparea Romanilor din Transilvania la Dietă din Pesta, prin passivitate, — ér altii sustinuru a fi luptă mai eficace, daca Romanii vor dă peputu acăstă formal a propunere, ca prin conclusu, pe basă legii pentru naționalitate să se enuncia liberă folosirea a celor trei limbi ale tienutului. Presiedintele nici nu admise la discusiunea propunerea; ér dlu Lengeru insinuă protestu pe langa motivare exacta.

Ce mai diceti — bravilor romanui guvernamentalii? — Vi place progresul? —

Din Foeni, comit. Torontalui, ni comunică chiar onorabilulu comitetu parochiale cu multa bucuria frumosulu resul-tatu, ce a doveditul invetiatoriul scălei confesionale de acolo, dlu Sim. Tiereanu, carele ca omu teneru, abia de securt timpu in oficiul celu greu invetatorescu, anume acolo într-o comuna, pana aci tocmai in biserică si cu scăla fără negrigita, sciu să produca unu sporiu forte mare, de care să induciera si mangiară toti căti fusera martori la essamenulu din 26 mai st. v.

Nu mai poteti pricepe ci ce comedie este si astă? — In scurtu inse veidură cum atati gurisi si-radicara case ca palaturi, si-camperara pamanturi scumpu etc. cu unu cuventu ii vedea inavutindu-se totu din nemica! Atunci si-deschise lumea ochii si cunoscă in acesti omeni pre aceli pestriti ce specula pentru ei pe contul naționii. Ni ii-am insemnatu bine, să-i cunoscemu in viitoru si să-i scimă pretul, căci ne ind estrara cu deputatu in person'a lui Wodianer!

Au trecutu de la 72 trei ani, si acă in 75 eraștă stănu facia de alegere pentru Dietă din Pesta. Pestritii nostri — unul din ei lu-lu Ddieu ori..... — si-atrase inca unu sociu si acă formara eraștă unu consorțiu de trei care lucra pentru reusira a lui Wodianer, căci dulce li eadu la 72 repausulu dupa alegere.

Si acă omenii nostri lucra totu din tufa. Dar ajunse a li se rupe masă, căci intelectua romana din juru se adună si re-eunoscendu necessitatea esecutării principiului de passivitate, luă preparatiuni pentru a indemnă poporul să se abstiena de la alegeri. Atunci pestritii nostri trebuiau a pasi

pe facia, căci fura pră atinsu in discusiuni. Ei deci aperău, că pe noi nu ne oblega con-elusole luat-estu tempu la Sibiu, căci n'am fost acolo! Conclusulu aduntri fu, că noi, resp. inteleag ntii din Oraschia să nu decrete, că sunt passivi, foră să tacea, să turbure apă, ca să pôtea pescu cei stricati si corupti.

Astu-feliu se incepea cortesirele pentru Wodianer, care petrece pe aici facandu la vedute pe la cei slabii si promitiendu căte de totă celor aplecati a-i fi credintiosi.

Si cu totă este pericolu pare a fi mare pentru Wodianer, căci consorțiu de trei este cunoscut si omenii se ferescu de sva-turile loru. De ati uitatu, dloru preot, de detorinti'a vostra si voiti dora a abdice de a fi sustinutu de poporul priu stola si cele latte?? — Bagati de săma că nu vi va merge bine, dupa ce poporul va dă de faptel voastră! Poporul ve sustine, totu de a un'a; Wodianerii inse ve indopa astădi, ca să ve despăi mane. Fiti deci intelepti si nu uitati că nici unu romanu ce se fece sluga intereselor straine — nu o dus'o pona in capetu bine. Desteptati ve mai curendu.

In urma si spunu si dlu Wodianer, că calea coruptiunii nu duce la bine, si de aceea ar fi mai bine să svatuișca uneltele sale, să nu lucre la demoralisarea si mai tare a poporului, căci urmăriile rele totu in capulu dloru se vor resbuna. — Despre desvoltarea lucurilor voiu refe in curendu.

Unu romanu adeveratu.

Varietati.

(Activitatea vicariatului din Năsăudu) dela infinitarea vicariatului pana la vicariul Anchodimul Popu inchisive, descrisa de Macdonal Popu fostulu prepositu capitularu alu diecesei Gherla — a suiu de sub tipariu in o brosura de 7 căle, cu litere garmond si mare parte petit. Acăstă brosura se retipari coresa dupa foisioră „Albinei” si la fine i se adause Literale fundatunali si testamentul prepositului M. Popu, precum si testamentul vicariului A. Popu, cari ambii testara banii remas dapa ei pentru scopuri naționali. — In lipsa unei istorie — atătu besericesci, cătu si politica si culturali — a Romanilor din Ardeau, atari publicatiuni au măre insomnate pentru Români poste totu; in specie înse pretilorlor este mai mare pentru a ei si interestea de aproape. De aceea si sperău că acăstă carticica va ave trecre la publiculu romanu, mai alesu că avă o asiune a se convinge despre cuprinsulu ei; si apoi si credem, că toti carturari din părțile Năsăudului vor grabi a-si castigă acăstă carticica, caru in legatura cu cea publicata de dlu G. Baritiu ui presenta din totă punctele de vedere istorică de o suta de ani a distripitului Năsăudu. Pretilul unui exemplarul este numai: 30 cr. v. a. — Dela diece exemplarul se dă unul rabat. — Doritorii de a-si castigă acăstă carticica să binevoiesca a se adresă: orin Năsăudu (Naszod) la dlu prof. gimnasiale Massimiliano Popu, ori in Buda-pesta (Statio-utca nr. 1) la dlu I. Ciocanu, studente in filosofia.

(Sinodu episcopal) Cetimul in „Volksfreund,” organul cardinalului Rauscher din Viena, cumca curendu are să se intrunescă acolo Sinodul Episcopescu gr. or. sub presedintia archiepiscopului Bendella, cu cei doi episcopi ai sei din Dalmatia; ér obiectul discusiunei va fi: unu statutu organicu spre regulara autonomie acelui Ierachii, vai de ea. Mai frumosu va fi, că parintii episcopi vor trebut să se inteleagă cu metropolitul loru in limba străina, cea germană, căci nici serbii nu sciu romanescă metropolitului, nici metrop. serbescă sufraganilor sei. Marturismu, că o absurditate mai mare abia să mai vedi in istoria bisericiei orientale, casă metropolită Bucovinei cu episcopatele ei sufragane din Dalmatia! Astfelii de absurditate — umai in Austria dualistica să potutu nasee in seculu alu XXI-lea!

(Necrolog) In 24 maiu, v. reposă in Alibunariu, fostă granită mil. din Banatu, Teodor Munetanu, in etate de 72 de ani, care 47 de ani a servit ca invetiatoriu graniticescu, alu căruj zelul național a fostu foră asemeneare, căruj este de a i se multiimi că s'a sustinutu spiritul romanismului in acea comuna si s'a facut posibile despartirea ei de către serbi. Inmormantarea i-a fost pompoză, petrecandu-lu multime de popor, chiar si forte multi serbi la odihoia eterna. Lu-deplangu: unu fecioru Alessandro, teolog abs. si dōuc fetu, ambele maritate, precum si toti căti l-au cunoscutu. *Fie-i tineră usiora!*

Doritorii de a ocupă acestu postu au săi substerne recursele bine instruite pana in 10 iuliu a. c. la presedintele sinodului parochialu din Lugosiu, Reverendissimul Domnul protopresiteru Georgiu Pesteanu.

Lugosiu, in 4 maiu 1875.
Comitetulu parochialu.

Provocare

cătra Reuniunile de invetiatori romani din Ungaria si Banatu.

Precum am anuntiatu in nrul 33 alu acestei foi, Institutulu nostru de creditu si economii „Albina” din Sibiu a destinat 200 fl. v. a pe sém'a Reuniun loru de invetiatori romani, a acelor Reuniuni, ce se astă legalminte constituie prin statute, si acăsta suma ni-a trāmis'o năa spre destruire in părți egali.

Noi, primindu sum'a de 200 fl., precum am anuntiatu, pana se eruim modulu si meșură imparțiri, am depus'o in cass'a de pasătrare a Primului institutu patrioticu de economii din capitale, sub titlulu de „Român tanak,” in carticică nrul 52, 279 din 3 iuniu 1875.

Acum din partea onorabilei Reuniuni a invetiatorilor romani din districtul Cetatei-de-petra, ni se reclama imparțasarea proportionale a acelei'a din sum'a de mai susu, arestatandu-ne, că este formalmente constituita prin statute aprobată de superioritatea competente si are 36 de membri ordinari.

Dupa totă alegate acestei onorabile Reuniuni, nu pôte se încapa dubietate, cumea ea are titlu legal de dreptu pentru parteciparea din beneficiul de 200 fl. Una intrebare ar poté se aibă locu, acea adeca; *Óra districtului Chiorului*, — dupa conceptul usitatul la noi, si asi-dă după intențiunii conclusului adunării generale a actionarilor Albinei, resp. a consiliului administrativu, ce a facutu propunerea acăstă, — este a se anunța la Ungaria, său la Transilvania? De óra-ce pentru Reuniunile din Transilvania essiste speciale dispusitione.

Noi, tienendu contu de statul faptecu, suntem plecati a consideră acea Reuniune de un'a din Ungaria; *dar opinionea nostra nu pôte să decidă*.

Deci prin acăstă provocămu mai antai de totă pre celealte onorabile Reuniuni invetiatoresci din Ungaria si Banatu, căte se sciu legalminte constituie prin statute, ca in timpu — celu multu de siese septembrie, prin Directiunile său Presedintiele său Comitetele loru să ni arto — in dreptatirea loru d'a participă, pre cum si nrulu membrilor loru, pentru ca să potem statoru mesura.

Cu ocale provocămu din părțile competenti, dar sunme din partea onorabilorui, consiliu adm. alu Institutului „Albina” — unu votu regulatoriu si justificatoriu pentru noi, in privint'a cererii domnilor invetiatori naționali din districtul Cetatei-de-petra.

Redact. Albinei.

Inscriindu-tuturor d-lorū corespundinti ai nostri!

Nu scim, este din intemplantare, său este după planu, că — de vr'o diece dile incoci, mai totă tramiterile postali, cătra noi adresate, ni sosecu — cu un'a ba si cu dōue dile intardiate. N'am dorit, ca să ni se atribue năa intardiată publicare a unora de urgintia!

Redactiunea.

Publicatiuni facsimili.
Concurs:
Se scrie prin acăstă concursu pentru va canta la parochia din comună Foroticu, protopresiterul Oravitiei, comitatul Carasiusului, cu terminu pana in 6 iuliu 1875.

Emolumentele sunt: una sesiune de pamentu, birulu si stol'a indatinata dela 130 de case. Insa deorece de jă se astă una capelună sanctu pe acăstă parochie, asi dă daca altu individu va fi alesu de parochu, a-sel'a va fi indatorat a dă capelanului a trei'a parte din sesiune, biru si stola.

Doritorii de a ocupă at-na parochie, au săi tramite recursele loru, instruite cu totă documentele prescrise in statutul organicu biser. si adresate comitetului parochialu, cătra p. on. d. protopresiteru Iacobu Popoviciu in Oravitie.

Foroticu, in 20 maiu 1875.
2-3 *Comitetulu parochialu, in co'ntielegere, cu dlu protopresiteru Districtuale.*

Pentru postulu de diaconu, devenit in vacanta, in comună bisericăsca gr. orien. romana din Lugosiu se serie concursu.